

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

EVALUAČNÍ ZPRÁVA PROJEKTOVÉ PODPORY PRO CÍLOVOU SKUPINU

Evaluační zpráva byla zpracována v rámci projektu „Společná profesionalizace sociální práce na obcích“ s číslem CZ.03.2.63/0.0/0.0/19_098/0015198, který je financován z ESF prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost.

Projekt „Společná profesionalizace sociální práce na obcích“ se zaměřuje na rozvoj a profesionalizaci sociální práce ve 4 obcích s rozšířenou působností (ORP). Jedná se o ORP Dobříš, Hořovice, Vlašim a Votice.

Cílovou skupinou projektu jsou sociální pracovníci sociálních odborů výše zmíněných obcí, kteří vykonávají svou činnost v souladu s ustanoveními § 109 a § 110 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Jednotlivé klíčové aktivity projektu byly směřovány na sociální pracovníky zapojených obcí, kteří v současné době aktivně vykonávají svou činnost v oblasti sociální práce.

Cílem této evaluace je vyhodnotit přínos aktivit realizovaných v rámci projektu pro cílovou skupinu sociálních pracovníků. Dále se zaměřuje na kvalitu a využitelnost výstupů projektu v reálné praxi a také na jejich udržitelnost.

Pro účely závěrečné evaluace projektu bylo použito několik výzkumných přístupů. V první řadě byla použita sekundární analýza přehledů týkajících se aktivit projektu, dále byly využity informace získané z kvalitativních šetření. Jednalo se o:

- 1 skupinovou diskusi realizovanou s členy realizačního týmu. Tato diskuse (tzv. fokus group) byla vedena vyškoleným moderátorem a účastnili se jí celkem 3 aktéři. V rámci diskuse nás zajímali především praktické zkušenosti s realizací projektu.
- V červnu 2022 bylo realizováno 12¹ individuálních polostrukturovaných telefonických rozhovorů se zástupci CS projektu.

1

Evaluace se rovněž zabývala průběhem projektu v souvislosti s vládními nařízeními při epidemii nemoci Covid-19, které měly značný vliv na realizaci plánovaných aktivit. Realizační tým byl nucen posílit své aktivity v on-line prostředí a směřovat své organizační úsilí do koordinace projektu v bezkontaktním režimu. Počáteční období epidemie poukázalo na rozdílné technické zázemí jednotlivých zapojených sociálních odborů, po určité době se však situace ustálila a bylo možné aktivity v on-line prostoru realizovat. Přesto, že se průběh projektu odklonil od původního plánu z důvodu vnějších skutečností, došlo k naplnění cílů a výstupů projektu.

Následující text je rozdělen do tří částí, v první se věnujeme hodnocení projektu a jeho aktivit z pohledu cílové skupiny a v druhé se zaměříme na hodnocení projektu a aktivit členy realizačního týmu. V závěrečné části pak shrneme hlavní zjištění z realizované evaluace.

¹ Z celkem 15 sociálních pracovníků zapojených do projektu. Důvody neúčasti na šetření byl nástup na mateřskou dovolenou v průběhu projektu či dovolená v době realizace kvalitativního šetření.

CÍLOVÁ SKUPINA

Hodnocení projektu

Hlavními přínosy projektu pro sociální pracovníce v oblasti jejich profesního rozvoje lze rozdělit do 3 základních kategorií:

- Profesní rozvoj prostřednictvím setkávání cílové skupiny a multidisciplinárních jednání
- Profesní rozvoj prostřednictvím vzdělávacích aktivit
- Profesní rozvoj prostřednictvím supervize

Vedlejší přínos je pak uvědomění si důležitosti vykonávané profese.

Sociální pracovníce obecně hodnotily podmínky v sociální práci na obcích jako nepříznivé, a to z následujících důvodů:

- Nadměrná administrativní zátěž na úkor přímé práce s klienty
- Personální podhodnocení
- Opomíjení důležitosti pozic a práce sociálních pracovníků v rámci odboru i úřadu
- Nedocenení sociální práce a pomáhajících profesí

2

Realizaci projektu pak vnímaly do určité míry jako docenění hodnoty své práce.

„Konečně se o nás mluví, někdo nás opečovává.“

„Tyhle projekty, pomáhají zvyšovat prestiž sociální práce.“

„Projekty, setkávání, nám napomáhají k tomu vidět naši práci jako důležitou, rozmanitou, to, že má smysl, ukáží, že i malý cíl dává smysl...“

Projekt byl negativně hodnocen především pro svou časovou náročnost, na tomto hodnocení se odrazilo především personální poddimenzování sociální práce na zapojených sociálních odborech. Sociální pracovníce obecně deklarovaly nedostatek času na vzdělání a profesní růst.

„Já bojuji s časem, cokoliv je navíc, je to na úkor mého času...“

Z výčtu bariér, které ovlivňují udržitelnost přínosů a výstupů projektu, je nejsilnější bariérou nedostatečný počet sociálních pracovníků v obcích a nedostatek financí na jejich rozvoj (supervize, vzdělávání).

Projekt ukázal, že rozvoj sociální práce v obcích je možný, pokud se tomuto tématu bude věnovat dostatečná pozornost a zajistí se optimální personální nastavení této činnosti v jednotlivých obcích.

„Díky projektu, který se rozvoji sociální práce věnoval, a jeho aktivitám jsem se naučila specificky přistupovat ke každému klientovi. Naučila se klást otázky, kterými se dozvím, co potřebuji vědět. To jsem pochytila z projektu, ze zkušeností kolegyň.“

Hodnocení jednotlivých aktivit projektu

- Případové a individuální supervize

Pro některé sociální pracovníce se jednalo o novou, doposud nepoznanou, aktivitu.

V rámci supervize se sociální pracovníce zabývaly konkrétními případy a způsoby práce s klienty.

Supervize byly hodnoceny velmi pozitivně, velmi oceňovaná byla odbornost a profesionalita vybraných supervizorů. Supervize byly oceněny především jako nástroj pro profesionální rozvoj.

Zapojené odbory plánují v těchto supervizích pokračovat, v současné době hledají finanční zdroje.

„Supervize byla velká pomoc pro mou práci. Pan supervizor byl naprosto skvělý. A konečně i díky jeho osobě jsem pochopila, co je to supervize.“

Sociální pracovníce by ocenily, pokud by se v této aktivitě podařilo pokračovat.

- Multidisciplinární setkání

Zkušenost s multidisciplinárním setkáváním měla většina sociálních pracovníků. I přesto bylo zmiňováno, že došlo ke zlepšení multidisciplinární spolupráce v území. Složení multidisciplinárních týmů bylo různé. Setkání se účastnili poskytovatelé sociálních služeb, cílová skupina projektu a další odborníci z řad pracovníků např. Úřadu práce, zdravotníků, zástupců MAS a vedení měst.

- Setkávání cílové skupiny

Setkávání sociálních pracovníků několika sociálních odborů byla velmi oceněna. Doposud tyto aktivity nebyly realizovány. Účastnice setkání se vzájemně podpořily ve své práci, v řešení jednotlivých případů a témat, sdílely zkušenosti z vlastní praxe, což jim přineslo novou inspiraci pro řešení situací některých klientů. Tento přínos byl v projektu hodnocen jako nejvýznamnější.

Sociální pracovníce by ocenily, pokud by se v této aktivitě podařilo pokračovat. Bariéra je časová náročnost spojená s organizací a zajištěním těchto setkání.

„Přínos projektu bylo především setkávání v rámci případových supervizí s kolegyněmi z jiného území. Sdílení zkušeností pomohlo.“

„I kolegyním z druhého odboru pomohlo, že slyšely, že v tom nejsou samy. Co trápí je, trápí i nás.“

„Výměna názorů, sdílení, informace – to je vždy přínos.“

- Případové konference

Případové konference dle účastnic projektu nepatří doposud mezi běžné metody sociální práce u jejich skupin klientů, jsou vnímané jako velmi náročné na organizaci s nejistým výsledkem.

„Organizačně je to náročné, potřeba to je, ale ne vždy to pomohlo. Pokud se ty strany nechtějí domluvit, nedomluví se. Není to tak časté, není to zaběhlé. Je to časově náročné, kapacity odboru na to nejsou.“

Přesto se podařilo 4 případové konference uskutečnit díky iniciativě realizačního týmu.

„Ocenili jsme především profesionální facilitaci ze strany CPKP a pomoc s organizací.“

4

- Akreditované vzdělávání

Sociální pracovnice ocenily, že s nimi byla vždy konkrétní témata vzdělávání konzultována tak, aby plně odpovídala jejich potřebám.

„Školení, které se v rámci projektu uhradilo, bylo skvělé. Město by nám to nezaplatilo.“

- Exkurze

Místa exkurze byla ovlivněna dopady epidemie nemoci COVID – 19. Přesto však byla exkurze velmi ceněna jako získání nových zkušeností, inspirací a hledání nových řešení. Z pohledu účastnic byl oceněn především výběr navštívených poskytovatelů služeb a zajištění celé organizace.

„Ani není třeba jet za hranice pro inspirace. Stejná republika a něco je stejně něco úplně jinak. Exkurze byla pro nás velmi inspirativní.“

- Závěrečný workshop

Velmi pozitivně bylo vnímáno vybrané místo, kde byl workshop realizován. Dále také jeho organizace a výběr příspěvků.

„Tam bylo tak hezky, že člověk ani nevnímal, že je v Praze.“

„Velmi mě zaujal příspěvek o financování sociální služby.“

- METODIKA SOCIÁLNÍ PRÁCE NA OBCÍCH aneb inspirace pro sociální práci na obci nejenom pro ORP Dobříš, Hořovice, Vlašim a Votice

V průběhu realizace projektu byla zpracována metodika, která přinesla inspiraci, jak realizovat sociální práci na obci v území. Jejím obsahem jsou popisy činnosti sociálních pracovníků ve vztahu k řešení situace klientů sociální práce.

Metodika byla také jedním z očekávaných výstupů projektu. Očekávání však bylo různé. Některé sociální pracovnice by ocenily metodiku „posvěcenou“ krajským úřadem, která by systémově nastavila sociální práci, jelikož vnímají absenci standardů kvality výkonu činností sociální práce v obci. Pro tuto skupinu oslovených sociálních pracovníků metodika nesplnila očekávání.

„Napsala by ji jinak, koncipovala by ji jinak. Chtěla bych to přirovnat ke standardům OSPOD.“

„Pokud to nebude od kraje, není to pro nás závazné...“

Jiné naopak očekávaly pouze inspiraci či „návod“ pro své nové kolegyně, jelikož vnímají šíři sociální práce, diferenciaci případů a nutnost individuálního přístupu bez možnosti nastavení jasných předem daných návodů na řešení. Tyto sociální pracovnice jsou naopak s výslednou formou výstupu spokojené.

„Kdyby přišel nový člověk a neměl by předchozí zkušenosti, tak to pomůže. Nepotřebujeme dogmatický návod, ale inspiraci. Je to o individuálním přístupu. Text by měl být inspirativní.“

REALIZAČNÍ TÝM

Z pohledu realizačního týmu byla realizace projektu ztížena situací v souvislosti s pandemií nemoci Covid-19, vládními opatřeními, nařízeními jednotlivých sociálních odborů a také konkrétními obavami sociálních pracovníků z koronaviru SARS-CoV-2. V posledních měsících pak byl průběh projektu ovlivněn uprchlickou krizí v souvislosti s válkou na Ukrajině, díky které byly sociální pracovníci extrémně časově vytíženi.

Aktivity projektu byly naplněny. Realizační tým aktuálně reagoval na výše zmíněné nestandardní situace žádostmi o změnu v projektu. Zároveň se snažil plánovat aktivity společně s cílovou skupinou na základě jejich konkrétních individuálních potřeb.

Členové realizačního týmu vnímali přínos pro cílovou skupinu především v realizaci supervize, a to jak individuální, tak případové. Setkávání v průběhu projektu bylo vnímáno vždy jako velmi přínosné. Na druhou stranu supervize by měla být automatická součást výkonu sociální práce, ne nadstandard v rámci projektu.

Zapojené sociální pracovníci také ocenily setkávání a sdílení zkušeností, realizační tým však vnímá, že na další organizaci vzájemných meziodborových setkání nejsou na sociálních odborech dostatečné personální kapacity.

Realizace PK byla také významně ovlivněna omezením v souvislosti s Covid 19. V průběhu projektu byl tak ze strany zapojených sociálních odborů zájem o realizaci případových konferencí nižší, než realizační tým v přípravné fázi očekával. Zůstává tedy otázkou, v jaké frekvenci vystává v rámci realizace sociální práce na obci potřeba realizace těchto aktivit na základě doložených potřeb.

Dopad Metodiky, která vznikla jako výstup projektu, bude možné hodnotit až později. Legitimita, přestože pouze částečná, je zajištěna zapojením zaměstnanců Krajského úřadu Středočeského kraje.

ZÁVĚRY

Negativní vlivy na průběh realizace jednotlivých aktivit projektu a jeho dopad:

- Velká časová náročnost pro zajištění podpory cílové skupiny projektu.
- Vytíženost sociálních pracovníků v souvislosti s poddimenzováním úvazků na sociální práci na obci.
- Projekt byl zásadním způsobem ovlivněn pandemií nemoci COVID-19 a konfliktem na Ukrajině.
- Náročná realizace změn ve strukturách sociálních odborů, případné obavy ze změn.
- Délka realizace projektu dává možnost pro nastartování změn v realizaci sociální práce na obci, ale negarantuje jejich udržení pro další období, proto by bylo vhodná další odborná podpora.
- Finanční možnosti jednotlivých odborů na podporu inovativních přístupů v sociální práci na obci.
- Demotivace části CS.

Pozitivní vlivy na průběh realizace jednotlivých aktivit projektu a jeho dopad:

- Spolupráce a podpora ze strany Středočeského kraje.
- Profesionalita a odbornost realizačního týmu.
- Zájem o zapojení do projektu ze strany některých sociálních pracovníků.

Zkušenosti, doporučení:

- Zapojení jednotlivých aktérů velmi důkladně předem prodiskutovat, nastavit jasná očekávání ve vztahu k projektu, projekt připravovat společně s CS.
- Zajistit dostatečné odborné a personální kapacity členů realizačního týmu.
- Zaměřit se na rozvoj sociální práce s jednotlivými cílovými skupinami.
- Přizpůsobit počet plánovaných aktivit personálním kapacitám realizačního týmu a časovým možnostem cílové skupiny.
- Zvolit individuálnější přístup a zaměřit se na systematictější práci v konkrétním motivovaném „území“, případně do projektu zapojit více sociálních odborů a spolupracovat pouze s motivovanými sociálními pracovníky.